

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Gibraltar pod muslimskou nadvládou

Vladislav Chval

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce

Gibraltar pod muslimskou nadvládou

Vladislav Chval

Vedoucí práce:

Mgr. Daniel Křížek, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2020

.....

Poděkování:

Děkuji svému vedoucímu práce Mgr. Danieli Křížkovi, Ph.D. a také svým blízkým, kteří mě v práci podporovali.

Obsah

Úvod	6
1. Obecná historie	7
2. Muslimský Gibraltar	8
3. Madinat al – Fath	10
3.1. Budování a význam.....	11
4. Situace v Kastilii na začátku 14. století.....	12
4.1. Nepřátelství vůči Kastilii	13
5. Smlouva z Alcalá de Henares.....	14
6. Rytířské řády.....	15
6.1. Pozemní síly	15
6.2. Námořní síly.....	16
6.3. Granadská armáda	16
7. Oblehání Gibraltaru 1309.....	16
8. Znovuosídlení Gibraltaru.....	19
9. Následný život na Skále po křesťanském dobytí	20
10. Španěle ztrácí Gibraltar	21
10.1. První neúspěšný muslimský útok	21
11. Období klidu	22
12. Průběh třetího obléhání (1333).....	23
13. Čtvrté obléhání (1333)	24
13.1. Začátek bojů	25
13.2. Bitva u řeky Salado	27
14. Páté obléhání Gibraltaru (1349-1350)	28
14.1. Útok na Algeciras (1342)	29
15. Šesté obléhání Gibraltaru (1411)	31
16. Sedmé obléhání Gibraltaru (1436).....	32
17. Osmé obléhání Gibraltaru (1462).....	33
Závěr.....	35
Seznam použité literatury	36
Resumé.....	40

Úvod

Gibraltar, pevnost, o kterou se bojovalo po staletí. Je to místo styku různých náboženství a kultur. Význam této pevnosti rostl téměř každým dnem. Vzhledem k dobovacím tažením Arabů podél celé severní Afriky, tohle místo bylo předurčené ke střetu zájmů. Vzhledem k jeho neskutečné strategické poloze znamenalo dobytí tohoto místa všechno.

Ten, kdo vládl tomuto poloostrovu, později tedy i městu, které zde bylo vybudované, ovládal prakticky celou úžinu. To také znamenalo, že kontroloval přechod z jednoho kontinentu na druhý, tedy Evropa a Afrika. To znamenalo vojenskou kontrolu, kontrolu obchodních tras a celkově všeho, co se okolo mohlo dít. Už od dávných dob samotná Gibraltarská skála utkvěla v paměti mořeplavcům a defacto komukoliv, kdo kolem ní proplul nebo ji jenom zahlédl. Byl to jakýsi maják, který šlo vidět na obrovskou vzdálenost.

Překvapuje mě, proč už Vizigóti, kteří do 8. století n.l. ovládali téměř celý Pyrenejský poloostrov, nevystavěli opevnění na tomto místě. Je zřejmé, že neočekávali tak masivní invazi, jakou jim přinesli muslimové na začátku 8. století. Možná také proto toto místo, po obsazení muslimskými vojsky, muslimům tak dlouho patřilo.

Tato práce se zaměřuje na popis vojenské historie daného území, a také důkladný popis každého obléhání, které se odehrálo mezi křesťany a muslimy. Jako takových proběhlo 14 bitev (obléhání), které se odehráli přímo na Skále. Já se zaměřím na těch prvních osm, které byly právě mezi křesťany a muslimy. Gibraltar byl dlouho hlavně pevností, a proto zaměření se na vojenskou historii mi přijde, jako nejlepší varianta. Bylo to malé místo s obrovským strategickým významem. Bylo to místo, kde se střetávali světy, kultury a náboženství.

Primární zdroje, které použiji v této práci jsou soubory kronik španělských králů z různých období. Další zdroje budou publikace různých španělských a anglických historiků, kteří dané místo zkoumali velkou část svého života. Mezi ně patří například César González Mínguez nebo Manuel García Fernández.

1. Obecná historie

Skála Gibraltar nebo také hora, dominuje oblasti styku Atlantického oceánu a Středozemního moře od počátku věků. Jedná se o jakýsi pomyslný most a dělicí čáru mezi Evropou a Afrikou. Později, jak se civilizace vyvíjela, se tato „bezvýznamná“ skála stala jedním z nejdůležitějších míst v dané oblasti. Její význam ve světových dějinách byl později o dost větší než její samotná velikost. Přispělo tomu také její úžasné strategické umístění a dominantní výška, která lákala návštěvníky po tisíciletí. Ať už to byli neandrtálci¹, féníčtí mořeplavci nebo nakonec Britové okolo 18. století.²

Obrázek 1 - Gibraltar

Navíc když se zaměříme na Gibraltar z obranného a vojenského hlediska, je to perfektní místo pro vybudování pevnosti nebo alespoň obranného opevnění. Poloostrov Gibraltar je dlouhý přibližně 6 km, 1 km dlouhý³ a uprostřed se tyčí na jeho poměr obrovská skála o výšce přes 400 m. n. m.⁴ Východní strana skály je velmi prudká, zatímco západní je o něco méně strmější. Navíc jediná přístupová cesta z pevniny, která ji spojovala se Španělskem, byla úžina s písčítým

¹ RICON, Paul. *Neanderthals' 'last rock refuge'*. *BBC News* [online].

² FA, Darren – FINLAYSON, Clive. *The fortifications of Gibraltar 1068-1945*, str. 4-7.

³ JORDINE, Melissa R. *The dispute over Gibraltar*, str. 23.

⁴ Gibraltar Nature Reserve, Upper Rock [online].

povrchem. To znemožňovalo nepříteli se dostat k hradbám moc blízko, jelikož nebyli vůbec krytí. Také bažinatá oblast před severním vstupem do města útočníkům moc nepomáhala. Samotná skála zabraňovala přístup vojáků ze severní a východní strany. Město nebo tedy pevnost se nacházela na západní straně od skály. Na jihu se nacházely útesy a pláže, které byly perfektně zabezpečeny proti námořnímu útoku nebo vylodění. Proto je jasné, že tento výběžek byl v průběhu let začleněn do souboru opevnění, která byla vybudována.⁵

2. Muslimský Gibraltar

Na začátku 8. století n.l. se vojska Ummajovského chalífátu dostávají až k hranici mezi Afrikou a Evropou. Kolem roku 710 dosáhli pobřeží průlivu a Evropa se mohla začít připravovat na invazi. Vizigóti na druhé straně nebyli velmi silní, spíše slabí a vyčerpaní. Navíc spory mezi sebou je více a více rozdělovali.

Když muslimská armáda dorazila, rychle obklíčili město Ceuta a donutili je kapitulovat. Následně byl útokem na druhý břeh pověřen berberský vojevůdce Táriq ibn Zijád. Ten se rozhodl vyplout ne ze svého Tangieru, ale ze Ceuty, která právě patřila Vizigótům. Navíc vyrazil v noci a na vizigótských lodích. To vše mu dalo obrovskou výhodu oproti nepříteli. Jeho první útok, který byl zaměřen na Algeciras nevyšel. Povedlo se mu, ale nepozorovaně vylodit na Gibraltar.⁶

⁵ FA, Darren a Clive FINLAYSON. *The Fortifications of Gibraltar 1068–1945*, str. 14.

⁶ HM Government of Gibraltar: *History* [online]. *HM Government of Gibraltar*. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.gibraltar.gov.gi/new/history>

Obrázek 2 - Severní stěny Maurského hradu (1879)

Potom, co se dostali ke skále, přikázal svým mužům, aby zde zřídili základnu. Jednalo se hlavně o přístav pro pozdější operace na Pyrenejském poloostrově. Navíc to sloužilo jako obranná základ. V případě, že by Táriq musel ustupovat a jeho kampaň se mu nevydařila, sloužila by pevnost pod gibraltarskou skálou jako poslední záchrana.⁷ Tím započalo de-facto první menší opevnění Gibraltar. Poté co Táríkovo vojsko zvítězilo nad vizigótským králem Roderikem⁸, se začalo danému místu říkat Džabal at-Tárik z arabského (جبل طارق) **Hora Táriqa**.

Název nedostala jen proto, že tohle místo sloužilo jako hlavní základna nebo kvůli pozdějšímu propracovanému opevnění, které nechal Táriq vystavět. Jméno zůstalo, aby připomínalo velkého muslimského vojevůdce. Bez zaváhání a vyčkávání na další rozkazy od svého nadřízeného (Musa ibn Nusajr – muslimský vojevůdce a správce Severní Afriky za (Al - Walida I.). Rozhodl se o průlom do srdce Španělska. Jeho taktika se dá přirovnat té, kterou požívali Nacisté za 2. Světové války – Blitzkrieg.

⁷ DRINKWATER, John. *A History of the Late Siege of Gibraltar: With a Discription and Account of that Garrison from the Earliest Periods* [online].

⁸ HEATHER, Peter. *The Visigoths from the Migration Period to the Seventh Century: An Ethnographic Perspective*, str. 205.

Rychle útočili pomocí rychlého a velmi početného jezdeckta a následně se stáhli, aniž by si někdo něčeho všimnul. Poté dobyl město Toledo a učinil z něj své hlavní sídlo. Které sloužilo k výpadům do severního Španělska a následně jeho obsazení.⁹

V dalším roce se k němu připojil sám Musa ibn Nusajr s armádou čítající přibližně 18 tisíc mužů. V průběhu 3 let bylo španělské území dobyto muslimskou armádou. Nadále se bude tato oblast na Pyrenejském poloostrově nazývat Andalusií. Po dalších 750 let bude tato země v rukou muslimů. Všechno tohle začalo od malé skály Gibraltar. Později bude Gibraltar znám jako „Klíč do Španělska“. Samotný Gibraltar zůstane v rukou muslimů až do roku 1309.¹⁰

„Jestli někdo chce navštívit Andalusii, tohle jsou její dveře.“ - Lisan al-Din Ibn Jatib (1313-74) – arabský historik.

3. Madinat al – Fath

Stejně jako zbytek al-Andalusu byl Gibraltar zpočátku součástí území Ummajovského chalífátu, než přešel do rukou španělské větve Ummajovců, která se po abbásovské revoluci (747-750)¹¹ odtrhla od hlavního chalífátu. Kolem roku 1035 se Ummajovský chalífát v Córdobě rozpadl na řadu nezávislých království, které nazýváme *Taifas*. Vlastnictví nad Gibaltarem se jednotlivě střídalo mezi Taifami. V polovině roku 1060 čelila Sevilla hrozbě invaze Almorávidů ze severní Afriky. Vládcé království Abbád II. al-Muetadíd si byl vědom toho, že Almorávidé by mohli zopakovat Tárikovou invazi před třemi stoletími. Posádka sousedního Algeciras by nemohla ani zareagovat. V roce 1068 nařídil guvernérovi města, aby postavil na Gibraltaru pevnost a byl na stráž a sledoval dění na druhé straně úžiny.¹²

První zmínky o výstavbě města tedy pochází z 60. let 12. století. Základní práce na městě byly dostaveny za úžasné krátkou dobu, něco okolo 6 měsíců. Do práce se dali dva nejvýznamnější architekti Andalusií, Al-Hadž Ya'ish de Málaga a Ahmad ibn Baso de Seville. Tato malá pevnost později byla základem pro zrod města.¹³

Almorávidé sice přišli, ale to až v roce 1086 a na pozvání taifských králů samotných, jejichž území ohrožoval expanzivní křesťanský král Alfonso VI. Júsuif ibn Tašfin začlenil roku 1090 taify do almorávidské říše. Nástupci Almorávidů, Almohadé, se vrátili do Španělska v roce

⁹ JORDINE, Melissa R. *The dispute over Gibraltar*, str. 26-27.

¹⁰ BRADFORD, Ernle. *Gibraltar: History of a fortress*, str. 52.

¹¹ RIVLIN, Paul. *Arab Economies in the Twenty-First Century*, str. 86-87.

¹² HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 61.

¹³ FA, Darren – FINLAYSON, Clive. *The fortifications of Gibraltar 1068-1945*, str. 5.

1146 a znovu získali kontrolu nad taifami. Vpády Alfonse VII. a Alfonse I. Aragonského na muslimské území v Al-Andalusu ukázaly, že oblast kolem Algeciras je třeba silněji opevnit. Almohadský chalífa Abd al-Muemin proto nařídil výstavbu opevněného města na Gibraltar, které se mělo jmenovat Madinat al-Fath ("Město vítězství").¹⁴

3.1. Budování a význam

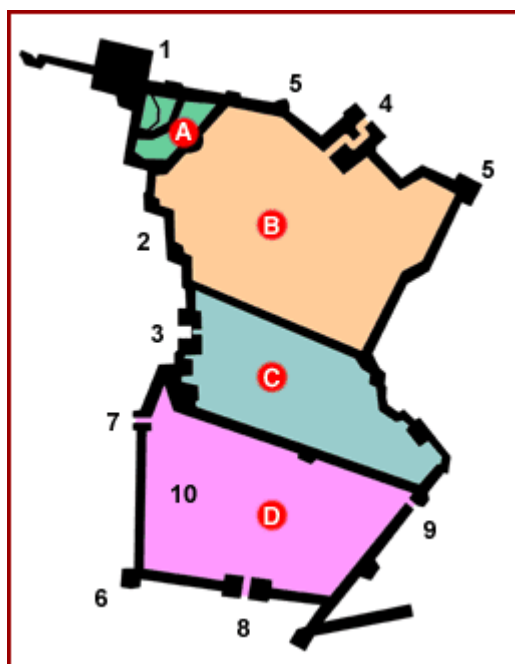
Alhaž Jaeiš byl nejen architekt, ale také inženýr, který na Gibraltar zkonstruoval například obrovský mlýn, který byl umístěn na skálu. Potom, co zde bylo vybudováno tolik budov a opevnění, stalo se tohle místo, jakou si „pevností Islámu“, která sloužila pro invazi z Afriky do celého Španělska. Nějaké zmínky o důležitějších událostech ohledně Gibraltar de facto neexistují do té doby, než se nevyhnutelně stal ohniskem bojů mezi křesťany a muslimy. Hlavně kvůli svojí poloze. Armády měli jakoby předurčeno bojovat poblíž Gibraltar nebo o něj.¹⁵

Jak již bylo zmíněno, samotný Gibraltar později rostl na významu. Pro muslimy byl důležitý hlavně v tom, že to byla jakási vstupní brána do jejich „zaslíbené Andalusie“. Jinak to byla „pouze“ pevnost a soubor opevnění. Bylo opravdu těžké dostat obyvatelé na tohle prázdné a skalnaté místo. Byla to vstupní brána do Španělska. Při okupaci Španělského území to sloužilo jako most pro všechny možné řemeslníky, vojáky, učence, prostě kohokoliv, kdo se chtěl přidat k vojenskému tažení na Pyrenejském poloostrově.¹⁶

¹⁴ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 54.

¹⁵ NORRIS, H. T. *The Early Islamic Settlement in Gibraltar. The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*.

¹⁶ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 1-5.

Obrázek 3 - Půdorys Maurského hradu

- A. Vnitřní a vnější kopule
- B. Kasba (pevnost)
- C. Vnitřní prostory (Villa Vieja)
- D. Brána pevnosti

Mezi lety 1309-1462 snesla pevnost Gibraltar 8 obléhání. Pro muslimy byla tahle pevnost posledními místem, kde mohli efektivně bránit, kdyby je vyhnaly z okolních měst, která se nacházela na území Pyrenejského poloostrova. Samozřejmě pro Španěly, kteří v tomto období reconquisty se snažili osvobodit celé území Španělska, byl Gibraltar jako trn v oku, přes který byly zásobována ostatní města v okolí.¹⁷

4. Situace v Kastilii na začátku 14. století

Vzhledem k tomu, že byl uzavřen mír s Francií, nemusela se Kastilská koruna obávat útoku z tohoto směru a mohla se zaměřit na jih. Král Ferdinand IV. se rozhodl převést válku na území Maurů. Chtěli dobýt poslední část Andalusie. Tam se nacházel klenot neocenitelné ceny, město Algeciras. Jednalo se o centrum maurské moci, také základnu pro válečné operace a jakýsi most mezi Afrikou a Španělskem.

¹⁷ BRADFORD, Emle. *Gibraltar: History of a fortress*, str. 17-18.

Nejdůležitějším úkolem bylo zamezit pohybu z afrického pobřeží a zpět. Proto v tu chvíli bylo nejdůležitější loďstvo. Uvádí se, že bylo vysláno okolo 80 galér, 24 lodí, bez menších lodí a galeot. Poté co byl přístup z moře uzavřen, bylo nutné uzavřít pozemní cesty. Proto král Ferdinand pomocí vůdců města Malagy zamezil přísun vojáku a zásobování. Načež vydal rozkaz k shromáždění lidí ve městě Seville, odkud celá kampaň odstartovala.

Král Ferdinand IV. a dá se říct, že i většina Andaluské šlechty plně nedůvěřovala Marínovcům. Včetně generála Alofnse Peréze de Guzmána. Začali celkově zpochybňovat postoj Severní Afriky, i přes uklidňující slova Aragonského krále. Ten nevěřil, že by Abu Rabí vojensky pomohl svému sousedovi na druhém břehu. Jelikož byli velmi blízko sebe, jejich obavy byly na místě. Mezitím 23. srpna 1309 aragonský král, který měl na starosti dobytí města Almería, už rozhlašoval své vítězství. Před celým Španělskem se už prezentoval jako „paladin de Occidente“ – Paladin západu, něco jako rytíř bojující proti temným silám, v tomto případě muslimům.

Jeho klidnější a skromnější španělský spojenec král Ferdinand mezitím útočil na město Algeciras. Bohužel to bylo opravdu těžké, neboť jeho armáda se zastavila přímo před hradbami a nemohla je překonat. Navíc v tomhle okamžiku bylo opravdu těžké zamezit komunikaci mezi Skálou a Algeciras. Proto se král rozhodl, že než se budou moci zmocnit města musí prvně dobýt Gibraltar. Vyslal proto pod velením Alfonse Péreze de Guzmána část své armády, aby dobyli pevnost na druhé straně zálivu.¹⁸

4.1. Nepřátelství vůči Kastilii

Za hlavního aktéra při obléhání Gibraltarů můžeme považovat Kastilii. Samozřejmě jim velice přispěl jejich soused, král Aragonské koruny Jakub II aragonský. Před tím, ale než vstoupili do spojení můžeme si na konci začátku 13. století všimnout tendencí k proti Kastilské koalici, kterou tvořila i Aragonská koruna.

Jakub II. Aragonský měl v plánu získat větší území na Pyrenejském poloostrově. Proto se spojil s Granadou. Nabídl jim přátelství a vzájemnou spolupráci proti hlavnímu nepříteli Kastilii. Domluvili se na několika strategických záležitostech. Například Granada bude moct vyzbrojovat své válečné námořnictvo a smět operovat ve svých vodách. Pod podmínkou, že nebude loďstvo použito proti křesťanům. Naopak Muhammad II. (granadský emír) se zavázal, že pošle v případě nutnosti králi Jakubovi II. Aragonskému 10-500 rytířů, kteří naopak nebudou

¹⁸ BENAVIDES, Antonio. *Memorias de Don Fernando IV de Castilla*, str. 222.

moci být použít v boji proti muslimům. Také se domluvili na odvádění tributu ze strany Granady a několik dalších věcí.¹⁹

5. Smlouva z Alcalá de Henares

Město Alcalá de Henares se nachází nedaleko od Madridu na severovýchodě. V tomto městě byla podepsána velmi důležitá smlouva mezi Kastílií a Aragonskou korunou. Tato smlouva znamenala konečný mír a urovnání mezi dvěma královstvími. Také byla velmi podstatnou částí vojenské kampaně proti Granadě, a tím de facto je nedílnou součástí obléhání Gibraltaru. Obě strany se v ní dohodli, kdo dobije, jaké území a celkově se předem domluvili na strategii. Mimo jiné smlouva obsahovala detaily ohledně sňatku prvorozené dcery Ferdinanda IV. a prvorozeného syna Jakuba II.²⁰ Část týkající se válečného tažení proti Granadě byla právě ta nejdůležitější část. Při jednání v Alcalá de Henares se dohodli, že Ferdinand IV. zaútočí na Algeciras a Gibraltar, zatímco aragonský král Jakub II. zaútočí na město Almería.²¹ Ferdinand IV slíbil 1/6 z dobytého granadského území, což bylo město Almería a jeho okolí. Nepočítali se do toho lokace Quesada, Demar, Alcaudete, Locubín a Arenas, protože tyto oblasti dříve patřili pod kastilskou korunu.²²

Také se králové dohodli na přesném počtu lodí, které budou potřeba při tomto válečném tažení. Jednalo se o 10 galér za Kastílií a Aragonskou korunu, menší lodě, *leños*,²³. Dalším důležitým bodem bylo, že ani jeden z králů nesmí uzavřít mír ani příměří s Granadou bez souhlasu druhého krále.²⁴ Nakonec 18. prosince roku 1308 byla tato smlouva uzavřena mezi kastilským a aragonským panovníkem, kteří se zavázali bojovat proti Granadě společnými silami.²⁵

Téměř okamžitě po podepsané smlouvě z Alcalá de Henares, započaly přípravy na válku proti Granadě. Jednalo se o přípravy diplomatického, ekonomického a vojenského charakteru. Jak je jistě všem známo, válka byla a pořád je velmi finančně náročná a bylo nutné zabezpečit dostatečné množství zásob, zbraní a lidí. Ferdinand IV vyslal své posly k papeži (Klement V.).²⁶

¹⁹ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 112-114.

²⁰ MARIANA, Juan de. *Historia general de España* [online].

²¹ MÍNGUEZ, César Gonzáles. *Fernando IV de Castilla (1295-1312): Perfil de un reinado*, str. 235.

²² O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 122-123.

²³ Menší španělské vojenské lodě

²⁴ SOLER, Andrés Giménez. *El sitio de Almería en 1309*. str. 35.

²⁵ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 122.

²⁶ ROLLO-KOSTER, Joëlle. *Avignon and Its Papacy, 1309–1417: Popes, Institutions, and Society*, str. 84.

Protože chtěl pro své válečné operace získat status křížové výpravy. To by mu dodalo množství výhod, a také jakési požehnání svých křesťanských sousedů. Také spoléhal na finanční pomoc. Kardinálové na dvoře Avignonu si mysleli, že jediný důvod, proč se kastilský a aragonský král spojili proti Granadě, bylo zastrašit Granadu a donutit ji platit španělským králům tribut. Klement V. původně chtěl svěřit tuto křížovou výpravu do rukou Maltézského řádu. Moc se mu nezamlouvalo spojenectví mezi Kastilií a Aragonskou korunou.

6. Rytířské řády

Rytířské řády hrály významnou roli ve válkách. Vojsko Fernanda IV bylo doplněné také těmito zkušenými bojovníky. Hráli, jakou si roli dnešních speciálních jednotek. Byli velmi dobře vycvičení v boji s mečem, kopím apod. Také uměli bojovat v sedle. Měli výbornou zbroj, stejně odolnou morálku a byli velice dobře organizovaní. Mohli v bitevní vřavě vydržet velmi dlouho a bojovat do posledního muže. Proto je poměrně jasné, že tyto jednotky byly opravdu velmi drahé a udržet si je potřebovalo nemalé finance. Jakub II aragonský prosil papeže, aby se tažení proti městu Almería účastnili také rytířské řády. Bohužel kvůli nedostatku zdrojů nevíme jistě kolik jich bylo. Ví se, že to nebylo velmi početné vzhledem k celkové velikosti katalánské armády.²⁷

6.1. Pozemní síly

Král Ferdinand vynaložil veškeré úsilí na přípravy pro tuto válečnou kampaň. Nynější ekonomická situace ve Španělsku nebyla moc pozitivní. Přesto se mu povedlo shromáždit dostatečné množství vojáků, zásob a všeho potřebného pro vedení války.

V dopise adresovanému králi Jakubovi II. informoval, že se k hranici posouvá s přibližně 7000 muži na koni. Navíc k tomuto ještě další pomocný oddíl čítající okolo 5000 mužů. Podle stavu vojáků a taky jejich početnosti, můžeme tvrdit, že daná mobilizace byla opravdu velká a byla důkladně promyšlená. Této kampaně se účastnili mnozí kastilští šlechtici, mezi ně patřili například Don Juan, Don Juan Núñez de Lara nebo dobyvatel Gibraltaru Don Alfonso Pérez de Guzmán. Dále mezi jednotky patřila velká část domobrany měst Salamnc, Segovia a Sevilla. Portugalský panovník poslal 700 rytířů, kterým velel Don Martín Gil de Sousa. Také je velmi pravděpodobné, že poslal menší skupinu lodí pro námořní operace.

²⁷ VALLVE, Carmen María Marugan. *El ejército de la corona de Aragón en la expedición contra Almería de 1309*, str. 223-224.

Jak již bylo řečeno papež Klement V. udělil králi Kastilie jednu desetinu všech duchovních příjmu. To pomohlo pokrýt žold a vše potřebné pro válku proti Granadě.

6.2. Námořní síly

Nejdůležitějším úkolem bylo zamezit pohybu z afrického pobřeží a zpět. Proto v tu chvíli bylo nejdůležitější loďstvo. Co se týče námořnictva, to bylo rozděleno poměrně rovnoměrně mezi Kastilii a Aragonskou korunou. Ze smlouvy z Alcalá de Henares můžeme zjistit, že král Jakub II. vyslal 10 galér a 5 menších lodí a jeho kastilský spojenec stejný počet galér, ale pouze 3 menší lodě. Také bylo velice nutné, aby lodě byly řádně vyzbrojené a připravené k boji na moři.²⁸

Poté co byl přístup z moře uzavřen, bylo nutné uzavřít pozemní cesty. Proto král Ferdinand pomocí vůdců města Malagy zamezil přísunu vojáku a zásobování. Načež vydal rozkaz k shromáždění lidí ve městě Seville, odkud celá kampaň odstartovala.

6.3. Granadská armáda

Vojenská síla emirátu Granada spočívala v organizaci. Ministerstvo pro válku mělo promyšlenou strategii, jak být vždy připraven na nepřetržitě čelící hrozbu ze strany křesťanských sousedů. Proto jejich taktika se dá popsat jako obranná, ačkoliv někdy posílali menší oddíly na nájezdy. Jejich řady také tvořili dezertéři z křesťanských řad, kteří sloužili později například jako průvodci danou krajinou. Také v granadské armádě sloužili básníci, lékaři apod. Jejich nepřátele je popisovali jako vytrvalé válečníky. Vzhledem k vývoji lehčí kavalerie, byli donuceni i muslimští vojáci se přizpůsobit styl *jinete* kavalerie. Proto se více rozvinulo šermování s menšími šavlemi a meči.²⁹

7. Oblehání Gibraltaru 1309

Ačkoliv obléhání samotné trvalo poměrně krátkou dobu, pouze jeden měsíc, tak se ho účastnil král osobně. Například obléhání sousedního Algeciras trvalo téměř půl roku. Později Ferdinand odjel z obléhacího ležení před městem Algeciras, přestože obléhající kastilská armáda byla poměrně špatně zásobována, a také někteří důležití a významní španělští šlechtici byli proti jeho odjezdu. Proti byl i jeho bratr Don Juan. Tohle vše pouze zvýrazňuje a zdůrazňuje Ferdinandovu osobní touhu zmocnit se téhle důležité pevnosti. Také nesmíme zapomenout na nejvíce oddané členy kastilské šlechty, jako don Juan Núñez de Lara nebo asi nejdůležitější ze

²⁸ BENAVIDES, Antonio. *Memorias de Don Fernando IV de Castilla: Contiene la crónica de dicho Rey, copiada de un códice existente en la biblioteca nacional*, str. 223.

²⁹ NICOLLE, David. *El Cid and the Reconquista 1050-1492*, str. 35-37.

všech Alfonso Pérez de Guzmán „Guzmán dobrý“. Ten byl také pozdějšími kronikáři označen za „výjimečného“ a „ukázkového“ pro celý rodokmen rodiny Guzmán.³⁰

Samotné hradby nebyly až takový problém, jak by se na první pohled zdálo. Jejich konstrukce nebyla až tak masivní. Nebyly nějak extrémně vysoké nebo extrémně odolné. Ve srovnání se středověkými hrady, které byli například ve Francii nebo Německu, bylo tohle poměrně slabé opevnění. To, co dělalo z Gibraltaru téměř nedobytnou pevnost, byla jeho poloha a terén. Hradby byly umístěny na útesech a skálách. Proto i kdyby je útočníci pobořili, pořád by měli obrovský problém se dostat dovnitř. Gibraltar byl zamýšlen jako palácový hrad, proto se obrana města řídila převážně okolním strmým terénem Skály.

Hradby byly vystavěny přesně podél útesů na severní a západní straně. Zbytek se nacházel pod skálou samotnou. Proto, ten, kdo chtěl město dobýt, musel „pouze“ vystoupat na skálu a umístit tam obléhací zařízení. Španělé tam umístili „*engeños*“ – což byl druh španělského obléhacího stroje, pravděpodobně něco na způsob katapultu nebo trebušetu³¹. Protože po tom, co vše bylo připraveno, stačilo jen zaházet celé město obrovskými kusy kamene. Neboť celé město bylo jako na dlani. V tuhle chvíli nepřesnost středověké „artilérie“ nedělala až takový problém.³²

Z katalánských dokumentací, které posílal Guzmán králi Jakubovi II. Aragonskému osobně, víme jistě, že v září roku 1309 Španělé postupovali na pevnině skrze úžinu, aby mohli obsadit a ovládat výšiny Monte Victoria. Vojsko se skládalo z Guzmána Dobrého, dále ho následoval arcibiskup Sevilský don Fernando a domobrana města Seville. Potom co vystoupali na západní stranu Skály, tam kde byl méně prudký sráz, vystavěli tam „Věž don Alonso“. Tato budova měla kontrolovat staré město a jeho přilehlé okolí. Také to sloužilo k pozdějšímu bombardování města, protože na daném místě nechal Guzmán vystavět 2 trebušety.

³⁰ SAYER, Frederick. *The History of Gibraltar and of Its Political Relation to Events in Europe*, str. 15.

³¹ Středověky obléhací stroj.

³² PERERA, Jennifer Ballantine, ed. *Gibraltar Heritage Journal*. 17. The Friends of Gibraltar, str. 26.

Obrázek 4 - Trebušet

Dané obléhací stroje bombardovali město pod nimi. Ničili domy, hradby, všechno, do čeho se trefili. Tehdejší obléhací stroje nebyli nejpřesnější. Hodně budov a hradeb bylo srovnáno se zemí. Přesto se obránci nevzdávali a odhodlaně bránili svoje pozice. Něco málo přes tisíc obránců roztažených po celé délce hradeb se odhodlaně bránili a opravovali poničené budovy. Nejdůležitější detail této strategie bylo obklíčení. Vzhledem k malému počtu obránců to dávalo obrovský smysl. Pokud totiž zaútočíte z více stran záraz, tak těžko pokryjete každý centimetr hradeb a opevnění. Bylo potřeba opravovat hradby. Střílet na obránce a také být připravený na nečekaný útok téměř z jakékoliv strany.

Mezitím se zbytek kastilských jednotek vylodil na místě zvaném *Arenales Colorados*. Je to místo na jižní straně poloostrova. Katalánské loďstvo pod velením admirála Gisbert de Castellnou sehrálo stěžejní roli při blokování zálivu. Pomocí jejich lodí vytvořili, jakou si bariéru přímo v ústí Gibraltarského zálivu, tím pádem zamezili jakémukoliv pokusu o námořní podporu v Gibraltarské úžině.

Tohle gibraltarská posádka nečekala. Všechno dohromady způsobilo to, že Gibraltar se stal opravdu hodně zranitelným. Obránci mohli pouze nečinně zírat, jak je španělští vojáci obklíčují

a následně je bombarduji. Bohužel na danou chvíli obránci nemohli dělat vůbec nic.³³ Tohle všechno se dočteme z kroniky krále Ferdinanda IV. Kastilského. Dále chci uvést opět malý úryvek z dané kroniky, volný překlad této pasáže zní: „... Já (král Ferdinand IV. q) posílám Dona Juana Nuñeze a Don Alonse Péreze de Guzmán a arcibiskupa Sevillského a radu města Sevilla, aby obklíčili a oblehli Gibraltar s dvěma *engeños* a bojovali o něj tak, jak to neznali...

8. Znovuosídlení Gibraltarů

Po dobytí Gibraltarů a ukončení obléhání Algeciras měl král Fernando IV. namířeno do Seville. Jenže před tím, než město předal do rukou Alfonso Fernandez de Mendoza, vydal několik výsad a listin poskytující městu značné výhody.³⁴ Také po svém odjezdu zde zanechal početnou posádku dobře vyzbrojených vojáků. Tyhle opatření (vojenské jednotky a vystavění obrané věže) byly pro případný útok z Afriky.

Podle jedné z nich je poměrně jasné, že chtěl král přebudovat pevnost Gibraltar na námořní základnu. Jenže pouze přání nestačí. Znamenalo to, že musí na tuto velmi řídké obydlenu skálu dostat pracovní sílu. Definice krajiny tehdejšího Gibraltarů by se dala vystihnout slovy, neúrodná a pustá. Na strmých skálách se toho moc vypěstovat nedalo, a počasí také nebylo záviděníhodné. Je naprosto logické předpokládat, že jakékoliv stěhování bylo nepříjemné a už vůbec ne na neúrodné holé skály.

Proto král nechal mezi obyvateli Španělska rozšířit zprávu. V té řekl, ať se na Gibraltar dostaví kdokoliv bude chtít, ať se jedná o různé zločince, zloděje a jiné kriminálníky, nebo například ženy, které utekli před svými muži apod. Podmínkou bylo, že tam zůstanou bydlet a budou budovat danou komunitu. Jako odměnou jim slíbil, že budou zproštěni předešlých obvinění a zaručoval jim naprostou svobodu. Navíc i ti, kteří budou bydlet ve městě nebo jeho okolí bude zaručeno, že jim nebude ublíženo ani vyhrožováno. Netýkalo se to ale těch, kteří zradili svého pána nebo porušili královský mír. Ti totiž budou potrestáni, tak jak si to zaslouží, bez sebemenšího slitování.

I když to bylo nejspíše poprvé, co takto byla obydlena Skála, ale určitě ne naposledy. Neboť jak již byl řečeno předtím, o Gibraltar se bojovalo hodně krát.³⁵

³³ BENAVIDES, Antonio. *Memorias de Don Fernando IV de Castilla*, str. 335-336.

³⁴ MONTI, Ángel María. *Historia de Gibraltar.*, str. 38-39.

³⁵ BRADFORD, Emle. *Gibraltar: History of a fortress*, str. 18.

Bohužel pro Španěly, dobytí a udržení Gibraltaru od roku 1309 a jeho držení do roku 1333, nepřineslo až takové výhody. Obchodní trasy, které kolem něj vedli a celkově celý provoz skrz Úžinu nebyl pod jejich přímou kontrolou.

Samozřejmě, že Gibraltar zůstával nesmírně důležitým strategickým bodem a hodně a byl také enklávou na daném území. Jelikož Španělé nedobyli žádné jiná větší města nebo pevnosti, byl Gibraltar po celou dobu do roku 1333 obklopen nepřitelem. Přesto to byla opravdu nepříjemná záležitost, jak pro Granadu, tak pro Marínovce. Přeci jenom majitel této pevnosti mohl určovat určitá „pravidla“ v regionu. Navíc byl Gibraltar velmi významným přístavem v dané oblasti. Nejbližší španělská loděnice se totiž nacházela až ve městě Tarifa, které je celkem daleko od města Algeciras. Proto můžeme s jistotou tvrdit, že v danou chvíli byl Gibraltar velmi významným místem pro budoucí námořní operace.³⁶

9. Následný život na Skále po křesťanském dobytí

Ačkoliv úmysly krále Fernanda IV. byly velmi šlechetné. Snažil se ze všech sil Gibraltar zvelebit a dostat tam nové křesťanské osadníky. Tyto plány, které byly za jeho panování nastaveny bohužel nejde detailně prozkoumat. Není dostatečné množství zdrojů, které by popisovali dané období. Jelikož mnoho podstatných informací chybí, můžeme se pouze domnívat, jak to ve skutečnosti na Gibraltaru probíhalo.

³⁶ FERNÁNDEZ, Manuel García. *Gibraltar, conquista y repoblación (1309-1310)*, str. 170-171.

Z prvních roků vlády jeho nástupce krále Alfonse XI. však víme, že to bylo nakonec malinko jinak, než se zamýšlelo. Gibraltar nejspíše kvůli návalu kriminálků a zločinců se přeměnil v jakousi věznici. Dá se říct, že to bylo vojenské vězení. Bylo to nakonec místo, které bylo velmi řídko obydlené. Jak jsem již zmiňoval předtím, je poměrně jednoduché si představit proč to tak bylo. Město se nachází na skálách, není tam možnost provozování kvalitního zemědělství a obchod také nevzkvétal, jak by se dalo očekávat. Proto z dané pevnosti se stalo místo nelegálního kšeftování s válečnými zajatci a další nelegální činnosti té doby. Kastilští králové měli oficiálně dobré úmysly a nejspíše se i snažili to místo opravdu zlepšit. Bohužel jak z historie víme, realita bývá jiná.³⁷

10. Španělé ztrácí Gibraltar

Španělská vláda dokázala udržet pevnost do roku 1333, kdy po čtyř měsíčním obléhání padlo do rukou Marínovců. Nesmíme ale zapomenout na dřívější muslimský pokus o dobytí Gibraltarů v roce 1316. Tenhle neúspěšný útok byl jeden z dalších důvodů, proč byly hradby Gibraltarů stále vylepšovány. Vlastně celé opevnění se neustále vylepšovalo. Daná situace totiž byla napjatá. Španělé sice ovládali pevnost, ale byli de facto obklíčeni nepřáteli. Na západní straně měli město Algeciras, které nebylo dobyto a tím pádem zůstalo opěrným bodem pro muslimské vyloďování na Iberském poloostrově. Samozřejmě i muslimům se nelíbili jejich křesťanští sousedé, protože nemohli z Afriky přivést nic bez jejich povšimnutí. Téměř každá loď byla ze Skály lehce zpozorovatelná.³⁸

10.1. První neúspěšný muslimský útok

Předtím než se dostaneme k útoku samotnému, musíme si krátce vyličit situaci, která se na daném území odehrávala. V roce 1316 vedl princ Petr Kastilský vojenské tažení proti Granadě.³⁹

³⁷ MÍNGUEZ, García Fernández. *El Reino de Sevilla en tiempos de Alfonso XI (1312-1350)*.

³⁸ PERERA, Jennifer Ballantine, ed. *Gibraltar Heritage Journal*. 17. The Friends of Gibraltar, str. 62–65.

³⁹ VANN, Theresa – KAGAY, Donald J, ed. *On the Social Origins of Medieval Institutions: Essays in Honor of Joseph F. O'Callaghan*, str. 151-152.

Jenže aby tohle tažení bylo co nejvíc efektivní, musel mít podporu papeže. Po zdoluhavých vyjednávaních obdržela vše potřebné a vydal se na výpravu. Roku 1317 princ Petr začíná svoji výpravu, kterou bohužel nepodpořili někteří jeho spojenci, jelikož se nedohodli na financích. Navíc i Petrův mladší bratr Filip se odmítl připojit. Nakonec ale i navzdory tomuto zpustošil vinice na pláních u Granady. Přibližně v tu samou chvíli muslimské loďstvo ničí španělské lodě poblíž Gibraltaru a vyloďuje vojsko, které dorazilo ze města Ceuta. Tohle byla odpověď na Španělskou invazi.⁴⁰

Jakmile se to dozvídá princ Petr, vydává se na pomoc. Opouští své vojsko a připravuje loďstvo a pozemní síly na odlehčení obleženému Gibraltaru. Vydává se do Seville. Tam organizuje celý útok. Kastilskou flotilu posílá okolo mysu Trafalgar do Gibraltarské zátoky. Mezitímco sám pochodoval s armádou po souši. Jakmile se přiblížili k pevnosti, tak se muslimská vojska dali na ústup. Následně princ rozpouští tuto armádu a vrací zpět bojovat do Granady. Tímto končí nepovedený muslimský pokus o dobytí Gibraltaru. Také nazývané – Druhé obléhání Gibraltaru.

41

11. Období klidu

Dalších 18 let následoval klidný život na Skále. Po posledním obležení následovala jistá vylepšení a opravy opevnění. Vylepšení, avšak byla jen v malé míře. Většina obránců Gibraltaru vždy spoléhali na terén a členitost pobřeží. Samozřejmě klid netrval i v okolních oblastech. Na danou chvíli se pohybujeme v letech 1315-1333. tedy v čase mezi neúspěšným útokem muslimů na Gibraltar a jeho následným dobytím muslimy v roce 1333.

Velice důležitá událost se odehrála před obležením Gibraltaru – Bitva u Teby. Teba je menší město nacházející se Severo-západně od dnešní Málagy.⁴² Roku 1325 vyhláší král Alfons XI. Kastilský válku susední Granadě. Ještě před obležením Teby Alfons útočil na hranice a obsadil některá menší sídla. Až v roce 1330 začalo jeho vojsko obléhat pevnost Teba.

Na začátku kampaně se postupně připojovali různí zahraniční šlechtici. Mezi ty nejzajímavější patřil asi Sir James Douglas. Jednalo se o významného skotského válečníka a šlechtice. Bojoval

⁴⁰ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 136-138.

⁴¹ HILLS, George. *Rock of Contention: A History of Gibraltar*, str. 54.

⁴² O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 138.

po boku skotského krále Roberta I. Skotského, kterému pomohl vyhrát skotskou válku za nezávislost.

Lod' se skotskými rytíři připlula na úplném začátku vojenského tažení proti Granadě. Po přistání byl Sir Douglas povolán na dvůr krále Alfonse XI. Tam se dozvěděl o plánech a vydal se po boku krále ke Granadským hranicím. Následovala příprava na útok proti pevnosti Teba. Po několika měsíčním obléhání se posádka pevnosti vzdala a muslimové byli poraženi. Bohužel v bitvě byl Sir Douglas obklíčen a zabit.⁴³

Po této bitvě požádal granadský sultán Muhammad IV. o pomoc marínovského sultána Abu Al - Hasana Alí ibn Osmána. Ten přispěchal na pomoc s poměrně početným vojskem, okolo 5 tisíc mužů. Celá armáda se vylodilo na pobřeží před Gibraltarem. Jejich úkolem bylo dobýt Skálu. To se jim povedlo méně než za 2 měsíce.⁴⁴

Posádka pevnosti byla totiž zastižena naprosto nepřipravena. Celé království bylo rozptýleno korunovací krále Alfonse XI. Tím pádem nebylo dostatečně zásobeni a nedokázali připravit odpovídající obranu ani svolat dostatek mužů.

Mezitím v Maroku sultán Abu Hasan připravoval vojsko, které mělo za cíl zatlačit po staletích nastupující křesťany. Také měl v plánu touhle invazí zastavit invazi kastilskou, která tlačila na Granadu.⁴⁵

12.Průběh třetího obléhání (1333)

Teprve v červnu 1333 se Alfonsovi XI. podařilo vyslat do pole pomocnou sílu. Jeho starší poradci se stavěli proti pomocné výpravě s odůvodněním, že by to znamenalo bojovat jak s Granadou, tak s Fesem, což považovali za příliš riskantní. Po několika dnech se mu je podařilo přesvědčit a mohl se vydat na cestu. Se svým vojskem táhl do města Jerez, kde se utábořil u řeky Guadalete. Tábor byl přibližně 4 dny cesty od Gibraltaru. Bohužel pro obránce pevnosti už nebylo pomoci.

⁴³ HEREDIA, Blanca Krauel. *Sir James Douglas's Death in Spain, 1330. The Scottish Historical Review.*

⁴⁴ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 167-168.

⁴⁵ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 174-176.

V polovině června byla situace na Gibraltaru velice zoufalá. Potraviny došly a obyvatelé města i posádka byli nuceni jíst vlastní štíty, opasky a boty ve snaze získat obživu z kůže, z níž byly vyrobeny. Španělská flotila se snažila do města zavézt pytle s moukou tím, že je stříleli přes hradby z lodních katapultů. Moc toho ale netrefili a následně byly španělské lodě zahnány. Po několika týdenním ostřelování posádka Gibraltarů nebyla schopna dalšího odporu.

Dne 17. června 1333 se Vasco Peréz po dohodě s Abd al-Malikiem Gibraltarů vzdal. Bylo oznámeno, že ve svých skladech shromažďoval zásoby potravin, které stačily na nasycení celého obleženého obyvatelstva na pět dní. Aby unikl trestu za své selhání, uprchl do severní Afriky.

"Bylo jeho povinností buď vydat pevnost do rukou svého pána, krále, nebo zemřít při její obraně". - Kronika Alfonse XI.

Neučinil ani jedno, ani druhé a byl Kastilci odsouzen jako zrádce. Ostatním obráncům bylo dovoleno se ctí odejít jako projev za jejich odvahu s kterou bránili pevnost. Pád Gibraltarů byl v Maroku přijat s nadšením.

13. Čtvrté obléhání (1333)

V letech 1309 až 1333 vládlo Gibraltarů Kastilské království, které bylo v muslimských rukou téměř 600 let. Marinidský vládce Abú al-Hasan Alí ibn Osmán se spojil se svým granadským protějškem Muhammadem IV. a v období od února do června 1333 obléhal opevněné město. Kastilská posádka se držela více než čtyři měsíce, ale hlad ji donutil kapitulovat jen několik dní předtím, než měla dorazit pomocná vojska pod vedením kastilského krále Alfonse XI.⁴⁶

Král Alfons XI. Rozhodl s pocitem osobní zodpovědnosti dobyt hrad zpět. Protiútok byl naplánován na konec června. Byla připravena obojživelná ofenzíva. Úkolem bylo zaútočit dřív, než se muslimové usadí na skále a budou připraveni čelit opravdovému obléhání.⁴⁷

Útok začal vyloděním kastilských jednotek na méně opevněné jižní straně Skály. Bohužel armáda nebyla dost disciplinovaná a vojáci se bezhlavě vydali nahoru do pevnosti. Tam byli obklíčeni a uvězněni. Alfonso již měl v Gibraltarském zálivu flotilu pod velením admirála Alfonsa Jofre de Tenorio.⁴⁸

⁴⁶ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 60.

⁴⁷ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 62.

⁴⁸ SAUS, Rafael Sánchez. *Alfonso Jofré Tenorio*, [online].

Pochod jeho armády po souši z Jerez de la Frontera zdržely dohady se šlechtou, kterou musel po zprávě o pádu Gibraltaru 20. června přesvědčit, aby pokračovala dál. Poukázal na to, že Maurové ještě nezajistili své pozice v pevnosti; stále ještě budou provádět inventuru, opravovat škody, které způsobili na opevnění, a doplňovat novou posádku. Nebylo času nazbyt a bylo potřeba okamžitě útočit.⁴⁹

13.1. Začátek bojů

Kastilci opustili své ležení u řeky Guadalete nedaleko Jerezu a vyrazili nejprve k Alcalá de los Gazules, přičemž se vydali přímou, ale hornatou cestou na Gibraltar. Dne 26. června dorazili do Castellar de la Frontera⁵⁰ na horním toku řeky Guadarranque a po levém břehu řeky pochodovali směrem ke starému římskému městu Carteia v čele Gibraltarského zálivu. 6 000 maurských vojáků z nedalekého Algecirasu pod vedením Abd al-Malika⁵¹ je následovalo po nižších polohách poblíž pobřeží. Alfons se držel na vyvýšeném místě v pohoří Sierra Carbonera, odkud se ho Maurové snažili vlákat do léčky, když jeho armáda sestupovala po svahu směrem k Gibraltar. Kastilský král si uvědomil záměry Maurů a nastražil na ně past. Poslal své zadní strážě přímo dolů ze svahu, zatímco jeho jízda, lučištníci a kopiníci obklíčili Maury tím, že se prodírali lesem po stranách hory. Alfonso předpokládal, že se Maurové budou snažit dostat na hřeben, odkud sestoupí dolů a zaútočí na zadní voj. Jeho křídla zase obsadí nově uvolněný hřeben, čímž se Maurové ocitnou mezi dvěma kastilskými jednotkami. Králova předpověď strategie Maurů se ukázala jako přesná a Maurové byli poraženi, přičemž ztratili 500 mužů.⁵²

Navzdory Alfonsovu rozkazu, že jeho muži nemají pronásledovat ustupující Maury za Guadarranque, velký kontingent neuposlechl a vytlačil se k další řece, Palmones. Kastilci málem narazili na katastrofu, když se z Algecirasu vynořily nové maurské síly, ale zachránily je Alfonsovy námořní síly, které veslovaly po Palmones, aby Maurům zabránily v cestě. S příchodem noci se obě strany rozešly, Maurové se vrátili do Algecirasu a Kastilci se utábořili na východní straně Guadarranque.

⁴⁹ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 60.

⁵⁰ Menší město asi 20 km od Gibraltaru

⁵¹ Maurský generál

⁵² HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 55.

Jak jsem již dříve zmiňoval nedisciplinovanost Alfonsovi armády měla zhatit i první pokus o útok na Gibraltar. Jeho vojáci byli dopraveni na galérách admirála Jofreho k Rudým pískům na špatně opevněné jižní straně Gibraltaru, avšak polní velitelé – Rui Lopez a Fernan Yañez de Meira – nedokázali své jednotky ovládat ani koordinovat. První vlna Kastilců měla krýt vyloďení druhé vlny, načež by celé síly zaujaly obléhací pozice na obou stranách města. Místo toho první vlna ignorovala své rozkazy a vyrazila po úbočí Gibraltarské skály ve snaze dosáhnout maurského hradu. Když se druhá vlna vyloďovala bez krytí, maurská posádka zahájila výpad a zastihla Kastilce vyloďující se na pláži. Mnoho jich tam bylo zabito, což donutilo zbytek ustoupit a odříznout asi 1 500 mužů, kteří se stále nacházeli na horních svazích. Maurové se rozmístili tak, aby zablokovali další vyloďení, zasypali blížící se čluny šípy a jezdecko se seřadilo, aby se vypořádalo s každým Kastilcem, který se dostane na břeh.⁵³

Alfons nyní stál před těžkým dilematem. Vytrvalý levantský vítr zabránil jeho zásobovacím lodím vplout do zátoky a jeho armádě nyní zbývaly pouze jednodenní příděly. Neochotně souhlasil s naléháním svých šlechticů, že se musí stáhnout na kastilské území a opustit muže, kteří zůstali na Skále. Situace se však opět změnila hned po ústupu. Za podpory námořnictva se Kastilci vrátili na své původní pozice, aby pokračovali v útoku na Gibraltar. Bylo rozhodnuto, že bude znovu použit stejný plán útoku, tentokrát však bude proveden kompetentněji. Novým útokem na Rudé písky byli pověřeni zkušenější velitelé – don Jaime de Jerica a bratři Laso a Sancho de Rojas.⁵⁴ Kastilci se snažili Maury přemoci tím, že se na ně hromadně vrhli a použili všechny malé lodě, které měli k dispozici, aby na nich přepravili vojáky. Zatímco střelci z kuší kladli krycí palbu, rytíři osedlali koně a zahnali maurské síly na pláži zpět do městských hradeb. Současně se admirál Jofre snažil zničit maurské galéry zakotvené v gibraltarské loděnici. Jeho útok se nezdařil, protože Maurové postavili nad loděnicí těžkou střechu, aby tamní lodě ochránili před bombardováním, a přes vchod umístili masivní dřevěné výložníky, aby zabránili nepříteli v přístupu. Námořní útok byl odražen s velkými ztrátami na životech, ale Jofremu se podařilo vytvořit účinnou blokádu gibraltarských námořních cest.⁵⁵

⁵³ SAYER, Frederick. *The History of Gibraltar and of its Political Relation to Events in Europe*, str. 25-26.

⁵⁴ SAYER, Frederick. *The History of Gibraltar and of its Political Relation to Events in Europe*, str. 27.

⁵⁵ JACKSON, William G. F. *The Rock of the Gibraltarians*. Cranbury, str. 45.

13.2. Bitva u řeky Salado

Také známá jako Bitva o Tarifu se odehrála 30. října roku 1340. Střeli se zde spojené křesťanské armády Kastilie (Alfons XI.) a Portugalska (Alfons IV. Portugalský) s muslimskými armádami Marínovců (sultán Abu al – Hasan Alí.) a Granady (Júsuf I.).⁵⁶

Tuhle bitvu chci zmínit hlavně proto, že byla prvním střetem dříve zmíněné marinidské invaze do Andalusie.

Během zimy 1340 Abú Hasan shromáždil své loďstvo: 60 válečných galér a 250 dalších lodí soustředěných v Ceutě pod velením Muhammada ibn Alího al-Azafího. U Gibraltaru se vylodila armáda a 8. dubna 1340 se v úžině setkalo 44 muslimských galér a 35 *leños* s kastilskou flotilou 44 galér a 7 karak⁵⁷ pod velením admirála Alfonsa Jofre de Tenorio. Al-Azafí obklíčil a zničil kastilskou flotilu.⁵⁸

Abú Hasan překročil Gibraltarskou úžinu 14. srpna 1340 a po celé léto se přes ni na poloostrov převážela vojska a zásoby. 22. září bylo s pomocí Jusúfa I.⁵⁹ formálně zahájeno obléhání. Jedna z chyb Sultána bylo rozpuštění větší části jeho flotily. Údržba lodí stála spoustu peněz. Bylo to dobrý strategický tah, ale netušil, že se Španělům blíží posily.⁶⁰

Mezitím Alfons XI. požádal o pomoc aragonského krále a svého tchána, portugalského krále Afonsa IV. Ten po menších neshodách vyslal portugalskou námořní flotilu. Lodě se objevily v říjnu v úžině v plné síle a odřízly zásobovací cesty mezi Marokem a poloostrovem. Tím celá invazní armáda byla odstříhnutá od posil i zásob, což byl vlastně začátek konce jejich invaze.

61

⁵⁶ LÓPEZ FERNÁNDEZ, Manuel. *La batalla del Salado sobre la toponimia actual de Tarifa*, str. 2-10.

⁵⁷ Karaka byla obchodní nebo válečná loď, která se začala používat ve 14. století ve Středomoří především v Janově a Benátkách.

⁵⁸ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 172.

⁵⁹ Granadský sultán 1318-1354

⁶⁰ O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*, str. 175.

⁶¹ LAREA, Capitán Miguel Cuartero, *El Salado*, Revista Ejército, str. 37-38.

Pozice Abú Hasana byla nyní obtížná nejen proto, že vojska obléhající Tarifu závisela na dodávkách z Maroka, ale také proto, že je potřebovalo Granadské království, jehož síly podnikly řadu omezených útoků po celé hranici, aby udržely Kastilce na uzdě. Dne 10. října zničila silná bouře 12 kastilských galér a téhož dne sultán zahájil totální útok na Tarifu, který byl sotva odražen s velkými ztrátami na obou stranách.⁶²

Alfonso XI. opustil Sevillu 15. října 1340 s pomocnou armádou a následujícího dne se připojil k portugalskému králi. Postoupili k linii řeky Guadalete a tam očekávali další kastilské a portugalské kontingenty. Nakonec 26. října spojená armáda, nyní čítající 20000 mužů, překročila nepřátelské území. Když byl Abú Hasan informován o jejich postupu, nařídil zrušit obléhání a jeho armáda zaujala pozice na kopci mezi Tarifou a mořem. 29. října umístil Jusuf I. svou armádu na sousední kopec. 29. října dosáhla křesťanská armáda Jeleního vrchu (Hajar al-Ajjal), vzdáleného 8 kilometrů od Tarify a sotva 250 metrů od pláže. 30. října se křesťanská armáda vydala na cestu k moři. Mezi nimi a jejich protivníky bylo 4500 m dlouhé údolí protékané potoky La Jara a El Salado. Protože se zásoby tenčily, rozhodl se Alfons XI. zaútočit následujícího dne.⁶³

Během noci vyslal Alfons XI. 1000 jízdních a 4000 pěších vojáků, aby posílili posádku Tarify, v naději, že během bitvy překvapí nepřátelský zadní voj; setkali se jen s nepatrným odporem 3000 lehkých jezdců kryjících Salado a bez potíží dosáhli Tarify. Důstojník velící lehké kavalerii však Abú Hasanovi oznámil, že během noci se do Tarify nepodařilo proniknout ani jednomu křesťanovi.

Nechci popisovat bitvu do větších podrobností, neboť se to netýká přímo Gibraltaru. Pro tuto práci je to důležité jen to, že Muslimská armáda už nikdy nedokázala vtrhnout na Pyrenejský poloostrov. Kontrolu nad Gibraltarským průlivem nyní drželi křesťané, konkrétně Kastilci a Janovci. Válka s Granadou trvala ještě deset let, během nichž Alfons XI. získal několik malých územních zisků ze západní části Granady.⁶⁴

14. Páté obléhání Gibraltar (1349-1350)

Roku 1342 oblehl kastilský král Alfons XI. přístav Algeciras. Mezitímco kastilské námořnictvo zablokovalo přístup města k moři. Obléhání bylo například pozoruhodné tím, že

⁶² RUBIERA MATA, María

Jesús <https://archive.org/details/ibnalyayyabelotr0000rubi/page/38/mode/2up?q=gibraltar> str 38–40.

⁶³ LÓPEZ FERNÁNDEZ, Manuel. *La batalla del Salado sobre la toponimia actual de Tarifa*, str. 2-10 [online]

⁶⁴ JACKSON, William G. F. *The Rock of the Gibraltarians*. Cranbury, str. 52.

Maurové při něm použili děla. Byli to jedny z prvních případů použití děl se střelným prachem v Evropě.⁶⁵ Přestože se Maurům podařilo zadržet Kastilce, ani jedna strana nebyla schopna získat převahu, dokud se kastilské flotile nepodařilo úplně zablokovat námořní přístup a tím zastavit přísun zásob nebo posil. Protože posádka na byla nyní zcela odříznuta, Jusuf I. v březnu 1344 přijal porážku a navrhl patnáctileté příměří výměnou za kapitulaci Algecirasu. Tohle by dovolilo posádce města odejít bezpečně z města. Alfons XI. návrh přijal, ale zkrátil dobu příměří na deset let.⁶⁶

Příměří trvalo pouze do roku 1348, kdy byl Abú al-Hasan Alí ibn Othmán⁶⁷ svržen svým synem Abú Inanem Farisem. Jusuf I. obnovil válečné akce nájezdem na kastilské území. To dalo Alfonsovi XI. příležitost, aby v prosinci 1348 prohlásil, že vytáhne proti Gibraltar, který byl v té době již maurskou enklávou na území ovládaném Kastilci. Nebyl to ale snadný cíl. Posádka města se za tu dobu podstatně opevnila. Vystavěli nové hradby, věže a celkově výrazně posílili obranyschopnost města. Mnohé nedostatky, které byly odhaleny při obléhání v roce 1333, jako například nedostatečné opevnění na jihu Gibraltar, byly odstraněny. Město nyní bylo připravená na další obléhání.⁶⁸

14.1. Útok na Algeciras (1342)

Alfons XI. zahájil svou výpravu v srpnu 1349 a po rozsáhlých přípravách se snažil zabránit problémům, které zhatily jeho pokus z roku 1333. Peníze se mu podařilo získat spousty způsoby. Mezi ně patřili například mimořádné odvody nebo získáním podílů na církevních příjmech, které mu poskytl papež. Neboť uznal tuhle kampaň jako křížovou výpravu.⁶⁹

Základnu si král zřídil v oblasti La Línea de la Concepción⁷⁰ severně od Gibraltar s armádou čítající asi 20000 mužů. Kastilci se nepokusili o útok na Gibraltar, ale usadili se k dlouhému obléhání a vykopali obranné příkopy přes průsmyk, aby zabránili maurským pokusům o průlom. Tábor se podobal spíše městu než dočasnému táboru a pro vojsko byla postavena kasárna. Alfonso si s sebou dokonce přivedl většinu své rodiny.

⁶⁵ DAVIES, Jonathan – SHUMATE, Johnny - HOOK, Adam – WALSH, Stephen. *The Medieval Cannon 1326–1494* [online].

⁶⁶ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 74.

⁶⁷ Marinidský sultán 1297-1351

⁶⁸ JACKSON, William G. F. *The Rock of the Gibraltarians*. Cranbury, str. 52.

⁶⁹ AGRAIT, Nicolás – CLIFFOTF, Rogers, (ed.). *The Oxford Encyclopedia of Medieval Warfare and Military Technology*, Oxford: Oxford University Press, str. 210.

⁷⁰ Město ve španělské autonomní oblasti Andalusie

Obléhání bylo například podporováno primitivními děly, což mělo být první použití zbraní na střelný prach proti gibraltarskému opevnění.⁷¹

Obléhání se protáhlo přes podzim a zimu, aniž by se posádka vzdala. Na Nový rok 1350 se v táboře objevila černá smrt, která v předchozích dvou letech řádila v západní Evropě. Epidemie vyvolala paniku, protože na mor začalo umírat stále více kastilských vojáků. Generálové, šlechtici a dámy z královského dvora prosili Alfonsa, aby obléhání odvolal, ale král odmítl; podle kastilských kronikářů tasil meč a prohlásil, že neodejde, dokud Gibraltar nebude opět pod křesťanskou vládou.⁷²

Obrázek 5 - Gibraltarská zátoka

„Pánům a rytířům, kteří mu tak radili a radili, odpověděl, že je žádá, aby takovou radu (k odchodu) nevyslovovali; neboť měl to město a vznešenou pevnost na dosah ruky, aby se mu vzdala, a myslel na to, že brzy bude jeho; Maurové ji za jeho časů získali a křesťané ztratili, a bylo by velmi hanebné, kdyby ji ze strachu před smrtí nechal tak, jak je." – volný překlad z kroniky Alfonse XI. Kastilského.

⁷¹ JACKSON, William G. F. *The Rock of the Gibraltarians*. Cranbury, str. 52.

⁷² AGRAIT, Nicolás. *On the Social Origins of Medieval Institutions: Essays in Honor of Joseph F. O'Callaghan*, The Reconquest During the Reign of Alfonso XI, str. 161.

Alfonsovo odhodlání ho mělo brzy stát život. Kronika Alfonse XI. zaznamenává, že "z vůle Boží král onemocněl a měl otoky a zemřel na Velký pátek 27. března roku Pána našeho Ježíše Krista 1350". Jeho smrt znamenala okamžitý konec obléhání. Z úcty k mrtvému králi Jusuf I. přikázal svým vojákům neútočit na konvoj, který převážel tělo.⁷³

15. Šesté obléhání Gibraltaru (1411)

Šesté obléhání Gibraltaru v roce 1411 bylo jediným případem, kdy o kontrolu nad Gibraltarem bojovaly dvě islámské mocnosti. Po neúspěšném předchozím obléhání Gibraltaru v letech 1349-50, které skončilo smrtí kastilského krále Alfonse XI. na dýmějový mor, bylo kastilské království zaměstnáno kastilskou občanskou válkou a jejími následky. V roce 1369 využil granadský sultán Muhammad V. rozptýlení Kastilců a při obléhání Algecirasu (1369)⁷⁴ se zmocnil města Algeciras na západní straně Gibraltarského zálivu, které Alfonso XI. dobyl v roce 1344. Poté, co ho srovnal se zemí, uzavřel mír s Jindřichem II.⁷⁵, vítězem občanské války. Příměří obnovili Jindřichovi nástupci Jan I. a Jindřich III. Někdy v průběhu příměří přešla kontrola nad Gibraltarem z rukou marocké dynastie Marinidů, která jej držela od roku 1333, na Granadský emirát.⁷⁶

V únoru 1407 se příměří mezi křesťanským a islámským královstvím za vlády malého Jana II. zhroutilo v důsledku menší potyčky. Kastilské loďstvo vyplulo na moře a v Gibraltarském průlivu uštědřilo Maurům velkou porážku. Vládcí Granady a Maroka se sešli na Gibraltaru a dohodli se, že budou žádat o nové příměří, ale vztahy mezi oběma islámskými státy se brzy rozpadly kvůli neshodám mezi jejich vládci.⁷⁷

Gibraltarská posádka se v roce 1410 vzbouřila proti granadskému vládci Jusufovi III.⁷⁸ a vyhlásila věrnost Abú Saidovi Uthmanovi III.⁷⁹ z Maroka. Abú Said Uthmán III. vyslal svého bratra Abú Saida, aby se ujal vlády s armádou čítající asi 1 000 jezdců a 2 000 pěšáků.

⁷³ FERNÁNDEZ-PUERTAS, Antonio. *The Three Great Sultans of al-Dawla al-Ismā'īliyya al-Naṣriyya Who Built the Fourteenth-Century Alhambra: Ismā'īl I, Yūsuf I, Muḥammad V (713–793/1314–1391)*. *Journal of the Royal Asiatic Society*.

⁷⁴ VIGUERA, María Jesús. *Historia de España Menéndez Pidal*. 8th. Espasa-Calpe, str. 38.

⁷⁵ Král Kastilie a Leónu v letech 1369–1379

⁷⁶ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 88.

⁷⁷ HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 89.

⁷⁸ 13. nasrovský vládce Granadského emirátu v letech 1408–1417

⁷⁹ Marinidský sultán, který panoval v letech 1398–1420

Obsadili řadu hradů v oblasti a přístavy Estepona⁸⁰ a Marbella⁸¹. Granadská protiofenzíva v roce 1411 zahнала Abú Saida zpět na Gibraltar. Syn Jusufa III., Ahmad, obléhal Gibraltar a porazil několik marockých pokusů o průlom. Nakonec marocký zrádce pomohl obléhatelům dostat se dovnitř. Ti vtrhli do maurského hradu, donutili Abú Saida ke kapitulaci a obnovili granadskou kontrolu nad Gibaltarem. V Maroku Abú Said Uthmán III. reagoval dopisem Jusufovi III. a požádal ho, aby Abú Saida popravil za neloajalitu. Granadský sultán místo toho dal Abú Saidovi armádu a poslal ho zpět do Maroka.⁸²

16.Sedmé obléhání Gibraltaru (1436)

Na danou chvíli Granada využívala přístav jako pevnou základnu, z které podnikali nájezdy na okolní oblasti. To se například týkalo španělského šlechtice. Jmenoval se Enrique de Guzmán. Tyto nájezdy zcela pozastavili lov tuňáků na daném území, což bylo pro rodinu Guzmán obrovským příjmem.⁸³

Enrique de Guzmán si přál zastavit drancování a byl také motivován získat slávu znovudobytím města, které poprvé dobyl jeho předek Alonso Pérez de Guzmán, zakladatel jeho šlechtického rodu, v roce 1309.⁸⁴ V roce 1436 se Enriquemu de Guzmán podařilo zorganizovat silné rytířské vojsko z Córdoby, Écie a Xeresu, které mělo lodě, zásoby a vojáky.⁸⁵ Velením pozemního vojska s 2 000 jezdci a velkým počtem pěšáků byl pověřen jeho syn Juan de Niebla. Byl naplánován útok ve dvou směrech. Pozemní vojsko mělo přijít ze severu a dobýt hrad a výšiny, zatímco námořní strana se měla vylodit na Červených píscích pod západní částí skály a dobýt město.⁸⁶

Maurové obdrželi varování před plánovaným útokem a připravili se na něj. Získali zásoby a další vojáky z Granady a Maroka a výrazně posílili opevnění v oblasti Rudých písků. Hrabě si neuvědomil stav připravenosti Maurů a osobně řídil skupinu člunů, která zaútočila na Rudé písky. Maurové nijak nebránili vylodění skupiny člunů. Po jejich vylodění se čluny vrátily

⁸⁰ Přístav východně od Gibraltaru

⁸¹ Přístav východně od Gibraltaru

⁸² HILLS, George. *Rock of Contention: A history of Gibraltar*, str. 89.

⁸³ SAYER, Frederick. *The history of Gibraltar and of its political relation to events in Europe*. str. 55.

⁸⁴ LÓPEZ de AYALA, Ignacio. *The History of Gibraltar: From the Earliest Period of Its Occupation by the Saracens: Comprising Details of the Numerous Conflicts for Its Possession Between the Moors and the Christians, Until Its Final Surrender in 1642: and of Subsequent Events: with an Appendix Containing Interesting Documents*, str. 88.

⁸⁵ SAYER, Frederick. *The history of Gibraltar and of its political relation to events in Europe*, str. 55.

⁸⁶ SAYER, Frederick. *The history of Gibraltar and of its political relation to events in Europe*. str. 55.

k flotile. Útočníci se ocitli na pláži mezi mořem a vysokou kamennou zdí. Přicházel příliv, který zmenšoval pláž na zužující se pruh, a Maurové na ně shora sypali kameny a šípy.⁸⁷

De Guzmán, který dohlížel na děla na své lodi, byl varován před masakrem svých mužů, k němuž docházelo na břehu. Při ústupu z pláže se jeho člun převrátil a on se i s dalšími 40 vojáky utopil. Juan de Guzmán zjistil, že hrad nelze dobýt ze severu, a chystal se vzít své muže na pomoc svému otci, když se dozvěděl o neštěstí. S demoralizovaným vojskem a bez možnosti podniknout praktickou akci Juan de Guzmán obléhání opustil

Maurové našli tělo Enrique de Guzmána, umístili jej do koše a pověsili na jednu z věží hradu⁸⁸. V roce 1445 jmenoval kastilský král Juan II. vévodou z Mediny Sidonie Juana de Guzmána. Tento vévoda se měl Gibraltar nakonec zmocnit při osmém obléhání Gibraltar v roce 1462⁸⁹. Teprve tehdy, navzdory mnoha dřívějším nabídkám křesťanů na vykoupení těla, mohly být ostatky jeho otce vyzvednuty a uloženy v hradní kapli Calahorra⁹⁰.

17.Osmé obléhání Gibraltar (1462)

Jak již bylo řečeno na počátku 15. století dobyli Kastilci většinu Granady, ale Maurové využívali Gibraltar jako bezpečnou základnu, odkud podnikali nájezdy na okolní země.⁹¹

V srpnu 1462 předal jeden křesťanský konvertita z Gibraltar Kastilcům zprávu, že velká část posádky město dočasně opustila⁹². Konvertovaný Maur Ali-l-Carro informoval guvernéra Tarify Alonza z Arcosu, že pevnost je téměř bezbranná. Následujícího dne Arcos podnikl útok. Zajal několik maurských vojáků a mučil je, aby získal informace o velikosti posádky, která se ukázala být příliš velká na to, aby mohl se svými malými silami uspět. Alonzo z Arcosu požádal o pomoc okolní města, svého příbuzného Alonza, hraběte de Arcos, Alcadeho z Algecirasu a Juana Alonsa de Guzmán, 1. vévodu z Mediny Sidonie, nejmocnějšího šlechtice v regionu.⁹³

⁸⁷ SAYER, Frederick. *The history of Gibraltar and of its political relation to events in Europe*, str. 57.

⁸⁸ SAYER, Frederick. *The history of Gibraltar and of its political relation to events in Europe*. str. 59.

⁸⁹ PIERSON, Peter (1989). *Commander of the Armada: The Seventh Duke of Medina Sidonia* s. 9.

⁹⁰ LÓPEZ de AYALA, Ignacio. *The History of Gibraltar: From the Earliest Period of Its Occupation by the Saracens : Comprising Details of the Numerous Conflicts for Its Possession Between the Moors and the Christians, Until Its Final Surrender in 1642 : and of Subsequent Events : with an Appendix Containing Interesting Documents*, str. 89-90.

⁹¹ SAYER, Frederick. *The history of Gibraltar and of its political relation to events in Europe*, str. 55.

⁹² ROGERS, Clifford J. *Gibraltar, Siege of (1462). The Oxford Encyclopedia of Medieval Warfare and Military Technology*. Oxford University Press, str. 210.

⁹³ STEPHENS, F. G. *A History of Gibraltar and Its Sieges*, str. 177.

Když dorazila první vojska, guvernér Alonzo z Arcosu podnikl útok, který byl snadno odražen. Další dezertér však přinesl zprávu, že se posádka dohaduje, zda se má vzdát, a pokud ano, za jakých podmínek. Brzy poté přišla delegace Maurů a nabídla kapitulaci, pokud jim bude umožněno odejít a vzít si svůj majetek. Alonzo z Arcosu odložil rozhodnutí o přijetí těchto podmínek, dokud nedorazí někdo s větší autoritou. Na místo dorazil Rodrigo, syn hraběte z Arcosu. Ani on se necítil být schopen splnit podmínky kapitulace.

Když se nakonec objevil vévoda z Medina Sidonia, došlo ke sporu o to, komu má připadnout čest dobýt hrad. Aby nedošlo k potyčkám, bylo dohodnuto, že vévoda a hrabě z Arcosu vstoupí do pevnosti ve stejnou dobu a vztyčí své prapory současně.⁹⁴ Po několika dnech vyjednávání se obránci pod podmínkou, že budou moci odejít se svým majetkem, vzdali. Hrad byl dobyt 16. srpna 1462.⁹⁵ "Obléhání" jako takové to asi ani není možné nazývat. Neboť nebyly použity žádné obléhací stroje a celkově neproběhly žádné velké střety. Jednalo se ale o zlomový bod v historii Gibraltaru. Je to naposledy, co muslimové vládli na Skále.⁹⁶

Ostatky hraběte Enriqueho byly vyzvednuty a uloženy v kapli Calahorra. Král Jindřich IV. kastilský přidal jméno Gibraltar do seznamu svých titulů. Městu udělil znak hradu s přívěskem klíče, což znamenalo, že je klíčem ke Středozevnímu moři.⁹⁷ O několik let později, během vnitřního boje o moc mezi Jindřichem IV. a skupinou šlechticů podporujících jeho bratra Alfonsa, vévoda Medina Sidonia znovu obléhal Gibraltar. Po patnáctiměsíčním obléhání vévoda město dobyl a jeho rodina ovládala Gibraltar až do roku 1502, kdy se ho definitivně zmocnila kastilská koruna.⁹⁸

⁹⁴ STEPHENS, F. G. *A History of Gibraltar and Its Sieges.* str. 178.

⁹⁵ CARRIAZO RUBIO, Juan Luis. *La Casa de Arcos entre Sevilla y la frontera de Granada: (1374-1474),* str. 252.

⁹⁶ ROGERS, Clifford J. *Gibraltar, Siege of (1462). The Oxford Encyclopedia of Medieval Warfare and Military Technology.* Oxford University Press, str. 210.

⁹⁷ MARTIN, Robert Montgomery. *The British colonies: their history, extent, condition and resources,* str. 87.

⁹⁸ LÓPEZ de AYALA, Ignacio. *The History of Gibraltar: From the Earliest Period of Its Occupation by the Saracens : Comprising Details of the Numerous Conflicts for Its Possession Between the Moors and the Christians, Until Its Final Surrender in 1642 : and of Subsequent Events : with an Appendix Containing Interesting Documents,* str. 106.

Závěr

Mým záměrem nebylo objevit nové poznatky, ale co nejpodrobněji z dostupných zdrojů popsat všechna obléhání, která mi připadají zapomenutá. Daná obléhání se lišila v důležitosti a některá neměli tak velký význam a byla pouze vedlejším cílem. Sedm z nich bylo vybojováno mezi muslimy a katolíky v době muslimské nadvlády.

První doloženou invazí na Gibraltar byli Maurové, muslimští Arabové a Berbeři, kteří přišli ze severní Afriky na počátku osmého století. Oblast využili jako základnu, odkud zahájili invazi do zbytku Pyrenejského poloostrova, v jejímž důsledku se většina Pyrenejského poloostrova dostala pod maurskou nadvládu. Později v osmém století začala španělská reconquista. Tažení nakonec trvalo 800 let, než se podařilo vytlačit Maury zpět přes průliv. Teprve v roce 1309, téměř 600 let po prvním osídlení Gibraltar, bylo zaznamenáno první obléhání Gibraltar. Kastilský král Ferdinand IV. zahájil v červenci obléhání Algecirasu na druhé straně zálivu, ale jeho námořní blokáda nedokázala zastavit pašování zásob na malých člunech z Gibraltar do obléhaného města. Vyslal armádu pod vedením Alonse Péreze de Guzmána, aby Gibraltar dobyl. De Guzmánovi se to po měsíčním obléhání podařilo a Gibraltar byl poprvé osídlen Kastilci. O šest let později se Maurové pokusili poloostrov znovu dobýt při krátkém druhém obléhání, které bylo přerušeno při pohledu na pomocné kastilské síly. Další maurský pokus byl nakonec úspěšný při třetím obléhání v únoru až červnu 1333. Kastilský pokus o znovudobytí při čtvrtém obléhání v červnu až srpnu 1333 ztroskotal, stejně jako páté obléhání v letech 1349-50, při němž přišel kastilský král Alfons XI. o život při epidemii dýmějového moru mezi obléhateli. Emirát Granada a Marinidská sultanát se v roce 1411 nepohodli kvůli Gibraltar, což vedlo k tomu, že Granada při šestém obléhání obléhla opevněné město a zmocnila se ho. Enrique Pérez de Guzmán, 2. hrabě de Niebla, se neúspěšně pokusil dobýt Gibraltar při sedmém obléhání v roce 1436, při němž zahynul. Přítomnost Maurů na Gibraltar skončila v roce 1462, kdy se ho po osmém obléhání zmocnil Enriqueho syn Juan Alonso de Guzmán, 1. vévoda z Mediny Sidonie. Několik kapitol věnují přípravám ohledně vojenského tažení Ferdinanda IV., a také veškeré detaily spojené s touto kampaní. Další obléhání jsou důkladně popsána. Hlavně jejich průběh a co k nim vedlo. Čerpal jsem převážně ze španělských a britských zdrojů. Informace, které se týkali samotných obléhání jsou převážně z několika ověřených zdrojů, jako kronika krále Ferdinanda IV nebo odborné práce vytvořené na základě studií těchto kronik.

Seznam použité literatury

AGRAIT, Nicolás. *The Reconquest During the Reign of Alfonso XI: The Oxford Encyclopedia of Medieval Warfare and Military Technology*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9789004110960.

RINCON, Paul. *Neanderthals' 'last rock refuge'* [online]. , 1 [cit. 2021-4-10]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/5343266.stm>

BENAVIDES, Antonio. *Memorias de Don Fernando IV de Castilla: Contiene la crónica de dicho Rey, copiada de un códice existente en la biblioteca nacional*. 1860.

BRADFORD, Ernle. *Gibraltar: History of a fortress*. 2016. ISBN 1497637872.

Capitán Miguel Cuartero Larrea, El Salado, Revista Ejército, nº. 13.

GILL, John. *Northern Málaga Province: Teba* [online]., 1 [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://www.andalucia.com/province/malaga/teba/home.htm>

DAVIES, Jonathan, Johnny SHUMATE, Adam HOOK a Stephen WALSH. *The Medieval Cannon 1326–1494*. Osprey Publishing, 2019.

DRINKWATER, John. *A History of the Late Siege of Gibraltar: With a Description and Account of that Garrison, from the Earliest Periods*. Palala Press, 2015. ISBN 1342083954.

FA, Darren a Clive FINLAYSON. *The fortifications of Gibraltar 1068-1945*. New York, NY: Osprey Pub., 2006. ISBN 18-460-3016-1.

FERNÁNDEZ, Manuel García. Gibraltar, conquista y repoblación (1309-1310). *Medievalismo* [online]. 2009, 2011 [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.6018/medievalismo](https://doi.org/10.6018/medievalismo).

FERNÁNDEZ-PUERTAS, Antonio. *"The Three Great Sultans of al-Dawla al-Ismā'īliyya al-Naṣriyya Who Built the Fourteenth-Century Alhambra: Ismā'īl I, Yūsuf I, Muḥammad V (713–*

793/1314–1391)". *Journal of the Royal Asiatic Society. Third Series*. London: Cambridge University Press. doi:10.1017/S1356186300008294. JSTOR 25183293.

Gibraltar Nature Reserve, Upper Rock [online]. [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.visitgibraltar.gi/see-and-do/natural-attractions/gibraltar-nature-reserve-upper-rock-28/>

HEATHER, Peter, ed. *The Visigoths from the Migration Period to the Seventh Century: An Ethnographic Perspective*. Woodbridge: Boydell Press, 1999. ISBN 0851157629. str. 205

HEREDIA, Blanca Krauel. "Sir James Douglas's Death in Spain, 1330." *The Scottish Historical Review*, vol. 69, no. 187, 1990, pp. 84–90. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/25530440.

HILLS, George (1974). *Rock of Contention: A history of Gibraltar*. London: Robert Hale & Company. ISBN 0-7091-4352-4.

HM Government of Gibraltar: History. HM Government of Gibraltar [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.gibraltar.gov.gi/new/history>.

SAUS, Rafael Sánchez. *Real academia de historia: Alfonso Jofré Tenorio* [online]. [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://dbe.rah.es/biografias/15359/alfonso-jofre-tenorio>.

JESÚS, María a Rubiera MATA. *Ibn al-Āyayāb, el otro poeta de la Alhambra* [online]. Granada: Patronato de la Alhambra : Instituto Hispano-Arabe de Cultura, 1982 [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <https://archive.org/details/ibnalyayyabelotr0000rubi/page/n3/mode/2up?q=gibraltar>.

JACKSON, William G. F. *The Rock of the Gibraltarians*. Cranbury, NJ: Associated University Presses, 1986.

JORDINE, Melissa R. *The dispute over Gibraltar*. New York: Chelsea House, 2007. ISBN 07-910-8648-8.

JACKSON, William G. F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*. Philadelphia, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press, 2011. ISBN 0812223020.

LÓPEZ DE AYALA, Ignacio (1845). *The History of Gibraltar: From the Earliest Period of Its Occupation by the Saracens : Comprising Details of the Numerous Conflicts for Its Possession Between the Moors and the Christians, Until Its Final Surrender in 1642 : and of Subsequent Events : with an Appendix Containing Interesting Documents*.

LÓPEZ FERNÁNDEZ, Manuel (2007). «La batalla del Salado sobre la toponimia actual de Tarifa». *Aljaranda* (67): 2-10

.

MARIANA, Juan de. *Historia general de España* [online]. Toledo, 1601 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://play.google.com/books/reader?id=ErcGAAAAQAAJ&pg=GBS.PA460>.

MINGUEZ, César González. *Espacio, Tiempo y Forma: Femando IV de Castilla (1295-1312): Perfil de un reinado* [online]. 3. 2004 [cit. 2021-4-26]. Dostupné z: <http://e-spacio.uned.es/fez/eserv/bibliuned:ETFB795938A-A8EF-AC9F-1889-B989699FFC79/Documento.pdf>.

MONTI, Ángel María. *Historia de Gibraltar: dedicada a los serenísimos señores Infantes Duques de Montpensier*. Sevilla: Imp. Juan Moyano, 1851.

NICOLLE, David. *El Cid and the Reconquista 1050-1492*. Osprey Publishing, 1988.

NORRIS, H. T. "The Early Islamic Settlement in Gibraltar." *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland* 91, no. 1 (1961): 39-51. doi:10.2307/2844467.

O'CALLAGHAN, Joseph F. *The Gibraltar Crusade: Castile and the Battle for the Strait*. Philadelphia, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press, 2011. ISBN 978-0-8122-0463-6.

RIVLIN, Paul. *Arab Economies in the Twenty-First Century*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. ISBN 9780521895002.

PERERA, Jennifer Ballantine, ed. *Gibraltar Heritage Journal*. 17. The Friends of Gibraltar, 2010. ISBN 0-9550255-6-7.

Pierson, Peter (1989). *Commander of the Armada: The Seventh Duke of Medina Sidonia*. Publishing, 2019 [cit. 2021-4-10].

Rogers, Clifford (21 June 2010). "Gibraltar, Siege of (1462)". *The Oxford Encyclopedia of Medieval Warfare and Military Technology*. Oxford University Press.

ROLLO-KOSTER, Joëlle. *Avignon and Its Papacy, 1309–1417: Popes, Institutions, and Society*. London: Rowan and Littlefield, 2015.

SAYER, Frederick (1865). *The History of Gibraltar and of its Political Relation to Events in Europe*. Chapman and Hall.

SOLER, Andrés Giménez. *El sitio de Almería en 1309*.

STEPHENS, F. G. (1873). *A History of Gibraltar and Its Sieges*.

The Scottish Historical Review, University of Pennsylvania Press. ISBN 978-0812223026.

VALLVE, Carmen María Marugan. *El ejército de la corona de Aragón en la expedición contra Almería de 1309*. Medievalismo.

VANN, Theresa a Donald J. KAGAY, ed. *On the Social Origins of Medieval Institutions: Essays in Honor of Joseph F. O'Callaghan*. 19. Brill, 1998. ISBN 978-90-04-11096-0.

VIGUERA, María Jesús. *Historia de España Menéndez Pidal*. 8th. Espasa-Calpe, 1987. ISBN 8423989151. ISSN 9788423989157. Vol. 69, No. 187, Part 1 (Apr., 1990), pp. 84-90 (7 pages).

Přílohy

Obrázek 1 - Gibraltar

An aerial photo of Gibraltar after take-off from the Rock, looking north-west towards San Roque. [online]. [cit. 13.04.2021]. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/45/Gibraltar_aerial_view_looking_north_west.jpg

Obrázek 2 - Severní stěny Maurského hradu (1879)

Северные стены мавританского замка в 1879 году. [online]. [cit. 13.04.2021]. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9a/View_of_Moorish_Castle_from_Grand_Battery.jpg/1280px-View_of_Moorish_Castle_from_Grand_Battery.jpg

Obrázek 3 – Půdorys Maurského hradu

Map of the Moorish Castle: Inner and outer keep Qasbah Villa Vieja Port (Barcina) Tower of Homage Flanking Wall Gate of Granada Gatehouse Tower Giralda Tower (North Bastion) Landport Sea Gate (Grand Casemates Gates) Barcina Gate Galley House. [online]. [cit. 13.04.2021]. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Map_of_the_Moorish_Castle.gif

Obrázek 4 – Trebušet

Reconstruction of a trebuchet. [online]. [cit. 13.04.2021]. Dostupné z:

<https://static.wikia.nocookie.net/inheritance/images/2/2e/Trebuchet.jpg/revision/latest/scale-to-width-down/600?cb=20110419103616>

Obrázek 5 – Gibraltarská zátoka

Map of the Bay of Gibraltar. Tariq ibn-Ziyad was traditionally said to have landed at Gibraltar, but was more likely to have used the nearby areas of El Mirador (San Roque) or La Tunara (La Línea de la Concepción) as his landing place. [online]. [cit. 13.04.2021].

Dostupné z: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/aa/Fuertes.jpg>

Resumé

The aim of my Bachelor Thesis is to describe as much as possible all the sieges of Gibraltar. The only ones which were between Christendom and Muslims. I will describe each siege separately and describe the circumstances which led to each battle. Each battle was different and had many aspects. There are at least 150 years between the first and last siege. So many kings and sultans changed, so their politics and opinions. However, one fact remained unconditionally the same. Gibraltar is an important strategic point which allowed the ruler to control The Strait. So, it has been always worth fighting for.

The Strait was so important it overshadowed the Fortress itself. The taking of Gibraltar a little increased the power of any power nearby. In this case and period, we are talking only about Castile, Moors and Emirate of Granada.

First time the fortress was conquered on 12th September 1309 by Alfonso Pérez de Guzmán and other Castilian nobles and militias of Seville. The goal of this attack was to reduce supplying of Algeciras so Castilians could take the city. any power nearby. After many sieges and battles the last battle for Gibraltar between Christians and Muslims appeared in 1462.